

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Sžo/260/2015
Identifikačné číslo spisu: 9015010007
Dátum vydania rozhodnutia: 22.02.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Ivan Rumana
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:9015010007.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: K. D., F., proti žalovanému: Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, Prezídium policajného zboru, Úrad súkromných bezpečnostných služieb, Pribinova 2, Bratislava, v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. PPZ-B-2192-002/2014 zo dňa 12. decembra 2014, konajúc o odvolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave č. k. 1S/63/2015-37 zo dňa 28. mája 2015, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Bratislave č. k. 1S/63/2015-37 zo dňa 28. mája 2015 z r u š u j e.

Najvyšší súd Slovenskej republiky žalobcu o d k a z u j e na Centrum právnej pomoci, Konzultačné pracovisko Čadca so sídlom Námestie Slobody 30, Čadca.

Odôvodnenie

Krajský súd v Bratislave napadnutým uznesením zastavil konanie vedené na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 1S/63/2015 podľa § 250d ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) z dôvodu, že žalobca nedoložil plnomocenstvo pre advokáta, pričom žalobca musí byť v danom konaní povinne zastúpený advokátom, prípadne musí mať sám alebo jeho zamestnanec právnické vzdelanie. Žalobca nepreukázal splnenie podmienky podľa 250a O.s.p.

Uznesenie krajského súdu napadol žalobca odvolaním, v ktorom uviedol, že v konaní predložil diplom o ukončení vysokoškolského štúdia v odbore právo. Porovnal absolventov rovnakej vysokej školy, ktorí ďalej pokračujú v štúdiu aj na civilných právnických fakultách a úspešne ukončujú vzdelanie s titulom JUDr. alebo PhD. Poukázal na dôvodovú správu zákona č. 131/2002 Z.z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 131/2002 Z.z.“), v zmysle ktorej bola fakulta verejnej bezpečnosti Vysokej školy ZNB považovaná za fakultu, ktorej absolventom sa priznávalo vysokoškolské vzdelanie právneho smeru. Uviedol, že podľa jeho názoru je jeho vzdelanie a skúsenosti dostatočné na to, aby sa zastupoval sám. Ďalej boli obsahom podaného odvolania argumenty týkajúce sa veci samej. Žalobca uviedol, že v prípade, ak sa odvolací súd

stotožní s názorom súdu prvého stupňa ohľadom povinného právneho zastúpenia a neakceptuje doklad o vysokoškolskom vzdelaní žalobcu, žiada o ustanovenie advokáta z dôvodu jeho zložitej finančnej situácie. Žalobca ukončil svoju podnikateľskú činnosť ku dňu 05.03.2008.

Odvolať žalobcu bolo dňa 29.06.2015 doručené žalovanému na vedomie. Žalovaný sa k podanému odvolaniu nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnuté uznesenie krajského súdu v rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní žalobcu (§ 246c ods. 1 veta prvá O.s.p., § 212 ods. 1 O.s.p.) a dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa zruší a žalobcu odkáže na Centrum právnej pomoci.

Najvyšší súd Slovenskej republiky v odvolacom konaní postupoval v zmysle ust. § 492 ods. 2 zákona č. 162/2015 Z. z. (Správny súdny poriadok), účinného od 01.07.2016, podľa ktorého sa odvolacie konania podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku, začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona dokončia podľa doterajších predpisov, t.j. podľa zákona č. 99/1963 Zb., Občiansky súdny poriadok.

Podľa § 247 ods. 1 O.s.p. podľa ustanovení tejto hlavy sa postupuje v prípadoch, v ktorých fyzická alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu, a žiada, aby súd preskúmal zákonnosť tohto rozhodnutia a postupu.

Podľa § 250a O.s.p. žalobca musí byť zastúpený advokátom, pokiaľ nemá právnické vzdelanie buď sám, alebo jeho zamestnanec (člen), ktorý zaňho na súde koná; to neplatí vo veciach, v ktorých je daná vecná príslušnosť okresného súdu, alebo ak ide o preskúmanie rozhodnutia a postupu vo veciach zdravotného poistenia, sociálneho zabezpečenia vrátane nemocenského poistenia, dôchodkového zabezpečenia, štátnych sociálnych dávok, sociálnej pomoci a poistenia v nezamestnanosti, aktívnej politiky trhu práce a garančného fondu, poskytovania zdravotnej starostlivosti, vo veciach priestupkov a vo veciach azylu a doplnkovej ochrany.

Podľa § 250d ods. 3 O.s.p. súd uznesením konanie zastaví, ak sa žaloba podala oneskorene, ak ju podala neoprávnená osoba, ak smeruje proti rozhodnutiu, ktoré nemôže byť predmetom preskúmania súdom, ak žalobca neodstránil vady žaloby, ktorých odstránenie súd nariadil a ktoré bránia vecnému vybaveniu žaloby, alebo ak žalobca nie je zastúpený podľa § 250a alebo ak žaloba bola vzatá späť (§ 250h ods. 2). Odvolanie proti uzneseniu je prípustné.

Podľa čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Podľa § 30 O.s.p. účastníka, ktorý požiada o ustanovenie advokáta a u ktorého sú predpoklady, aby bol oslobodený od súdnych poplatkov, súd odkáže na Centrum právnej pomoci. O tejto možnosti súd účastníka poučí.

Z obsahu súdneho spisu vyplýva, že žalobca podal dňa 11.02.2015 žalobu na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. PPZ-B-2192-002/2014 zo dňa 12.12.2014. Uznesením č. k. 1S/63/2015-29 zo dňa 17.03.2015 bol vyzvaný na predloženie plnomocenstva na zastupovanie v konaní advokátom, alebo na predloženie dokladu, že sám má vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa v odbore právo, prípadne doklad o právnickom vzdelaní zamestnanca, ktorý ho zastupuje na súde. V odpovedi na predmetnú výzvu žalobca doložil overenú fotokópiu diplomu Vysokej školy Sboru národnej bezpečnosti v odbore právo. Na základe uvedených skutočností, krajský súd konanie zastavil z dôvodu, že žalobca nie je zastúpený advokátom a ani sám nemá právnické vzdelanie, keďže doklad o ukončení štúdia na fakulte verejnej bezpečnosti Vysokej školy Sboru národnej bezpečnosti v odbore právo nespĺňa podmienku vysokoškolského právnického vzdelania v zmysle § 250a O.s.p.

Odvolací soud v této souvislosti uvádí, že právní názor, že absolvent bývalé Vysoké školy Zboru národnej bezpečnosti nespĺňa podmienku „získania právnického vzdelania v Slovenskej republike“ uvedenú v ustanovení § 250a O.s.p. ani podmienku na zastupovanie v dovolacom konaní podľa § 241 ods. 1 O.s.p., je v súdnej praxi už ustálený (okrem rozhodnutí uvedených v rozhodnutí krajského súdu - rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Cdo 113/97 alebo obdobné rozhodnutia vydané v Českej republike - napr. uznesenia Nejvyššího soudu České republiky vo veciach sp. zn. 20 Cdo 1638/98, sp. zn. 26 Cdo 1137/2001 či sp. zn. 30 Cdo 495/2001, odvolací sú poukazuje aj na ďalšie rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp.zn. 6Sžo/86/2008 zo dňa 11.02.2009, 2Sžo/111/2007 zo dňa 26.06.2008). Nesplnenie podmienky získaného právnického vzdelania platí bez ohľadu na skutočnosť, či po absolvovaní Vysoké školy Zboru národnej bezpečnosti absolvent vykonal rigoróznú skúšku a získal titul „doktor práv (JUDr.)“. V tomto smere je možné v plnej miere poukázať aj na rozhodnutia súdov Českej republiky, keďže ide o vysokú školu, ktorá existovala v čase spoločnej Slovenskej a Českej republiky, a preto sú rozhodnutia súdov ohľadom tejto vysokej školy navzájom právne použiteľné.

Senát najvyššieho súdu v tejto súvislosti poukazuje najmä na nález Ústavného súdu Českej republiky sp.zn. Pl. ÚS 7/95 zo dňa 13.09.1995 s ktorým sa stotožňuje a z neho časť cituje: „Z hľadiska stěžovatelem namítané paralely právnického vzdelání na právnických fakultách a na Vysoké škole SNB je třeba ozřejmit její genezi.

1) Již v průběhu 60. let sílily tendence ke zvýšení vzdělání pracovníků v rezortu ministerstva vnitra. Požadavek vyšší kvalifikace byl sice zprvu realizován různými kurzy právnických fakult pro pracovníky tohoto rezortu, ve druhé polovině 60. Let však již i v rámci dálkového studia na právnické fakultě, svým rozsahem a svými požadavky již blízkého nárokům na posluchače řádného studia.

2) Tento proces, směřující k rovnohodnotnému právnickému vzdělání se však po ruské invazi v době tzv. "normalizace" centrálně-byrokratického modelu řízení společnosti, zřejmě rozcházel s nároky, které kladla mocenská centrála na kvalifikaci výkonných aparátů. Zákonné opatření Federálního shromáždění č. 107/1973 Sb. o zřízení Vysoké školy SNB se stalo výrazem jiných, resp. dalších hodnotových a obsahových nároků na pracovníky v rezortu ministerstva vnitra, než těch, které mohly být realizovány řádným globálním a univerzálním právnickým studiem. Vysoká škola SNB se stala oproti právnickým fakultám jakousi rezortní vysokou školou.

3) Její zřízení nebylo přitom chápáno jako náhrada právnické fakulty, protože kromě absolventů Vysoké školy SNB a těch, kteří z těch či oněch důvodů v rezortu ministerstva vnitra nepotřebovali vysokoškolské, anebo dokonce vůbec žádné vzdělání, přicházeli do tohoto rezortu i nadále též absolventi právnických fakult. Absolvování právnické fakulty zůstalo potřebným předpokladem pro taková pracovní místa v rezortu, jež svou povahou vyžadovala spíše univerzální právnické vzdělání (např. v civilně-správním úseku).

4) Nově zřízená Vysoká škola SNB se naproti tomu stala prostředkem ke zvýšení kvalifikace nikoli univerzálně-právní, ale rezortně-specifické. Vychovávala pracovníky k úkolům, vyplývajícím z poslání ministerstva vnitra. Česká advokátní komora při zkoumání odborných předpokladů stěžovatele zjistila z jeho diplomu, že získal na fakultě veřejné bezpečnosti kvalifikaci v oboru právně-bezpečnostním. Z vysvědčení o státní závěrečné zkoušce pak vyplynulo, že tato zkouška byla zaměřena kromě obecné teorie státu a práva na marxismus-leninismus, trestní právo a na kriminalistiku a veřejnou pořádkovou činnost VB, nikoli však na další právní obory, z nichž musel vykonat zkoušky student právnické fakulty (zejména též obory občanského a hospodářského práva).

Vzhledem k tomu, že vyučované obory se kryly s výukou na právnických fakultách jen zčásti a že orientace a dimenze výuky, jakož i studijní požadavky byly vedeny cílovými představami, jež se také lišily od profilace univerzálních právníků, Ústavní soud nemůže než dospět k závěru, že navrhovatel jako absolvent fakulty veřejné bezpečnosti Vysoké školy SNB nejen formálně, ale ani materiálně-právně nevyhovuje nárokům stanoveným v § 3 odst. 1, písm. b) a § 30 písm. b) zákona ČNR č. 128/1990 Sb.

Ústavní soud se přitom opírá o obsahová zjištění, vyjádřená ve stanovisku Nejvyššího soudu, pod sp. zn. Plsn 1/95, v němž se uvádí zejména, že od vzniku Vysoké školy SNB až do jejího zrušení byly zřízeny na této škole různé fakulty: fakulta veřejné bezpečnosti, fakulta státní bezpečnosti, fakulta ochrany státních hranic a fakulta vyšetřování. Žádná z nich nebyla právnickou fakultou, poskytující univerzální právní vzdělání ve všech oborech práva. Ze stanovených oborů na Vysoké škole SNB a z učebních plánů této školy je zřejmé, že sice poskytovala též určité vzdělání v některých odvětvích práva, ale její zaměření

bylo odlišné od právnických fakult a odpovídalo specifickým požadavkům na výuku tehdejších příslušníků bývalého Sboru národní bezpečnosti.“

Najvyšší súd SR poukazuje na ustanovenie § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p., ktorý odkazuje na použité prvej, tretej a štvrtej časti O.s.p., ak nie je v piatej časti ustanovené inak. V správnom súdnictve (piata časť O.s.p.) je v ustanovení § 250a O.s.p. vyjadrená zásada, podľa ktorej musí byť žalobca v konaní zastúpený advokátom, ak sám nemá právnické vzdelanie, alebo právnické vzdelanie nemá jeho zamestnanec. V prejednávanom prípade je zastúpenie advokátom je povinné. Uvedené ustanovenie § 250a O.s.p. nemá za cieľ skomplikovať prístup k súdom, ale poskytnúť účastníkom kvalifikovanú právnu pomoc, keďže v rámci správneho súdnictva sa posudzuje zákonnosť rozhodnutí, teda sú riešené len právne otázky. Nedoloženie splnomocnenia pre advokáta je dôvodom na zastavenie konania.

Žalobca v podanom odvolaní požiadal o ustanovenie advokáta v prípade, ak odvolací súd dospeje k záveru, že on sám nespĺňa podmienky vysokoškolského vzdelania druhého stupňa v odbore právo. Rozhodnutie, ktoré žalobca podanou žalobou napadol je možné preskúmať len v konaní, v ktorom sa vyžaduje povinné zastúpenie advokátom.

Novela vykonaná zákonom č. 332/2011 Z.z. s účinnosťou od 1. januára 2012 odňala súdom rozhodovaciu právomoc ustanovovať účastníkovi zástupcu na účely poskytovania kvalifikovanej právnej pomoci. Túto právomoc preniesla na Centrum právnej pomoci.

Vzhľadom na striktnú právnu úpravu (§ 6b zákona č. 327/2005 Z.z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej nůdzi v znení neskorších predpisov) sa senátu odvolacieho súdu javilo účelnejšie, aby si podklady zabezpečoval orgán, v ktorého kompetencii je rozhodnutie, teda Centrum právnej pomoci. Z uvedeného dôvodu senát najvyššieho súdu nezisťoval osobné a majetkové pomery žiadateľa, ale priamo ho odkázal na Centrum právnej pomoci, ktoré rozhodne o jeho žiadosti a splnení predpokladov.

Centrum právnej pomoci je potrebné požiadať o poskytnutie právnej pomoci písomne na predpísanom tlačíve. Tlačivo je možné si vyzdvihnúť osobne v kanceláriách centra alebo bude na požiadanie zaslané. Tlačivo je tiež možné nájsť na internetovej stránke Centra právnej pomoci - www.centrumpravnejpomoci.sk <. a na internetovej stránke Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky - www.justice.gov.sk <.. Túto žiadosť je potom potrebné zaslať na poštovú adresu niektorej z kancelárií Centra právnej pomoci, podľa trvalého pobytu.

Žalobca je zároveň povinný oboznámiť Krajský súd v Bratislave o tom, ako Centrum právnej pomoci rozhodlo o jeho žiadosti.

Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd SR v senáte pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.